

La Esquella de la Torratxa

Número 2374 15 cèntims — Atrassats 30

AL CAMP

—I quina abundor en tindrem aquest any amb tanta pluja!

Carquinyolis Berenguer

CALDAS DE MONTBUY

“LA CONFIANZA” Confiteria i Pastisseria

Els Carquinyolis Berenguer es venen en totes les bones pastisseries de Catalunya

Resseguiu el món sencê,
companyies, monopolis,
i en lloc hi ha carquinyolis
com els de *Cân Berenguê*.

Són fets exquisidament
i el que els tasti una vegada
durà sempre al pensament
aquella dolçor sagrada.

GRAN SALÓN DORÉ

DE LA

GRANJA ROYAL

PELAYO, 58

LLETERIA I PRODUCTES
DERIVATS DE LA MATEIXA

PASTELERIA DE NATA
NATA EN CAPSETES
GELATS DE NATA

El SALÓN DORÉ és el punt de reunió de la bona Societat
El gran TRE de la tarda-Cafè, llet, pastes, sandwichs, kochtails
“Souper” a la sortida dels Teatres

BICICLETES
Motos

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Teléfono 1445 A - BARCELONA

Fabricació i reparació de tota classe de Bicicletes

Última creació de la Bicicleta

Magdalena i Teixidor

Comerç, núm. 1
(Davant Palau Belles Arts)

SUCURSAL: Carrer Calàbria
(Xamfrà Creu Coberta)

SU PESO aumentará rápidamente tomando

Arrenolecitina

Reconstituyente granulado

Vigoriza, da vida y bienestar

Venta en centros de especificos y farmacias

DEPOSITO: Conde del Asalto n.º 68, Farmacia

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El capgirament

Un diari va fer una informació que encapçalava així: «Octubre a l'agost.» La culpa era del Sahara, o del llac Tàmpica, o de les illes Açores. En temps d'aquell malaurat i famós metereòleg de Granollers, que es digué Dionís Puig, de tota pluja o secada, calor o fred, tramuntana o calma, en tenien la culpa les Açores, amb les seves corrents d'aigües i els seus trasbalsos metereològics. Aquests trasbalsos en Dionís Puig no els precisava mai. En deia «nuclis». Nuclis de què? Res, nuclis. Ell ja ho entenia.

Dons ara, a les Açores, es deuen tornar a reproduir els «nuclis» d'en Dionís Puig, i així com s'ha escrit que l'octubre s'havia ficat a l'agost, ara al setembre, i qui diu el setembre diu l'octubre, s'ha ficat l'agost. La gent veranejant, escriu, de tot arreu, que han passat fred i humitat, i han arribat a veure el termòmetre sota zero cap al Pirineu, i fins neu, i que han patit un estiu de incomoditats i d'avorriments. Doncs ara, quan es comença a iniciar la tornada, s'inicia, també, el bon temps i la calor. El termòmetre puja, el fred i la neu són uns records insòlits, es restauren les indumentàries d'extrem estiu, es repoblen els banys, pren Barcelona, altra volta, l'aire de revetlla.

Però aquest confusionisme termomètric no és més que un altre matís del confusionisme general. Som en temps en que tot està capgirat.

La Societat de Nacions que ara està reunida, és la baralla de nacions. La Conferència de Londres, en lloc de donar diners als francesos i als belgues, que són els que han vist destruïts els seus pobles per la guerra, no reben res, i en canvi, als alemanys, que foren els que els destruïren, tocaran 8.000.000 de marcs or.

En Cambó, una vegada, va dir que la lògica, moltes vegades, era falsa. Tenia raó. Es contra lògica que en Lerroux, en 1909, i en Cambó en 1924, facin de

turistes, però en tan. La lògica res té que veure amb la vida i és solament un sistema d'enraonament. Si la lògica fos una obediència a la llei de gravetat de les coses, en Cambó restaria a Barcelona, en Lerroux conspiraria, els homes d'un gremi tarien del seu gremi, i en el gremi tindrien una competència, la Societat de Nacions seria l'harmonia internacional, els alemanys, en lloc de cobrar, pagarien, i els bolxevics, en lloc d'armar-se, es desarmarien.

Però a tot arreu hi han illes Açores amb nuclis pertorbadors. Octubre a l'agost i agost a l'octubre. Escampeu els ulls per tot arreu i trobareu a tot arreu la mateixa pertorbació i idèntic capgirament que en els termòmetres.

PARADOX

La popularitat

«Que parlin mal de tu és millor que no pas que no en parlin ni bé ni mal.» Aquest axioma és el que convé més als homes públics, tan semblants a les dones públiques!

Nosaltres recordem que a París, l'any passat, un diputat es presentava cada nit en l'escenari de «Bataclan». La gent el xiulava i l'insultava. Però a l'endemà tot París—el tot París tan difícil de conquerir—parlava d'ell. A què hi anava el diputat aquell a l'escenari del «Bataclan»? A que el xiuessin. Però a que la gent digués: «Es Fulano. !»

Com que Barcelona ja és una capital europea, la capital més europea d'Espanya, aquest fet s'ha repetit. Va ésser a la Plaça del Diamant, a Gràcia, i durant un dels dies de la festa major. Es va presentar el senyor Fournier i el públic allí congregat el va rebre amb una ovació de les més sorolloses. El senyor Fournier, modestament, es va retirar. I pensava, modestament també, com tots els homes públics:

«Que parlin mal de tu és millor que no pas que no en parlin ni bé ni mal.»

Les primeres pluges

Aquesta nit passada, una de les minyones s'ha aixecat a tancar la finestra de la seva cambra de dormir perquè tenia fred. Això ho comentava a la cuina amb les altres minyones. Al dematí, però, ha fet sol, un sol d'una grogor pàl·lida, de melindro o de cabellera de noia anèmica. Les senyores han anat, com tots els dematins, al bosc. Però s'han posat uns *swaters*, uns abrics de seda. Al bosc s'hi sentia una forta, aspra, deliciosa olor de terra mullada, de resines, d'herbes remeieres, i una de les minyones, quan ha anat a dur uns llibres, unes *labors*, a les senyores, ha trobat els primers bolets: un pinatell, blanc, com un vestit de primera comunió, un ou de reig, de cúpula vermella, talment com un bolet de conte de fades.

Una de les senyores ha dit, sospirant amb una vagarosa melangia:

—Ja tenim l'hivern a sobre!

I s'ha estirat damunt l'herba, cara al cel—blau, tacat de petits núvols blanc-guix—talment com si l'hivern fos un marit impertinent i avorrit.

A la tarda, a primera hora de la tarda, s'ha enfosquit el cel i la casa s'ha omplert de grises, amables, íntimes penombres. A fora, han cantat uns galls. I ha començat a ploure, a ploure d'una manera terrible. Els fils de pluja han tapat el paisatge que emmarca la petita finestra de la cambra.

Nosaltres, que estàvem treballant, hem llençat la ploma, hem apartat les quartilles. Hem apropat un ample silló de braços a la finestra, hem encès una humil i saborosa pipa de terra, hem agafat un petit volum de Montaigne.

I la pluja, que es feia cançó en els vidres de la finestra, semblava dir-nos amb una veu trèmola i dolça com una carícia:

«—Alegra't de la meva arribada! Jo sóc l'enemiga de l'odiós estiu, tan cridaner, tan barroer, i dels senyors que vénen a passar l'estiu, i dels envelats i de les Festes Majors poca-soltes com els senyors! Jo sóc la Tardor, que és el temps exquisit i distingit per excel·lència! Els meus arbres, les meves muntanyes, els meus cels, tenen colors meravellosos—d'or, de porpra, de sang—que no tenen els arbres, les muntanyes i els cels de l'estiu. Jo sóc el silenci, la meditació i el goig de la vida!

Pensa en les tardes daurades i solitàries del bosc, amb el cantar dels últims ocells, quan tota la terra fa olor de les fulles mortes que es podreixen en el fang de les pluges! Pensa en la taula suculenta que jo et serveixo cada dia amb vins novells i viandes carregades d'espècies. Jo sóc el silenci, la meditació i el goig de la vida.

Pensa en el primer foc que encendràs a la xemeneia, que t'acariciarà les mans i el rostre. I pensa en la delícia de llegir, prop d'aquest foc, un bon llibre, i de fumar una bona pipa, mentre a fora el camp és una immensa tenebra, i el vent fa batre el porticó d'una finestra i la pluja canta en els vidres.

UN ACUDIT

—Per vostè, senyoreta, sóc capaç d'anar en bicicleta fins a Marte.

Jo sóc el silenci, la meditació i el goig de la vida!»
Veu's aquí lo que ens diu a nosaltres la pluja que inicia la Tardor. De la pipa que fumem en brolla un fil de fum blau. Hem abandonat el petit volum de Montaigne sobre la taula.

LLUÍS CAPDEVILA

Proses epigramàtiques

EL PLOR DELS DEGOTALLS

Seguint el Pirineu català entràrem a un avenc. Recordo unes coves fondes i fosques que il·luminades per llum de bengala esdevenien un joc d'espectres fantasmagòrics. En el mig de la tosca, hi havia un plor de degotalls. La gota d'aigua, com si comptés el pas enigmàtic del temps, queia pausadament damunt l'abisme i feia un so tremoladís, profund, com un sospir de llegenda.

Erem endins de la terra, en el cor de la muntanya,

i el plor dels degotalls no era res més que l'ànima de la terra nostra que sospirava enyorances d'altre temps.

I. LUM SETEMBRINA

Dessota el verd dels pàmpols i del sarments, estirats com un desig, hi ha els raïms com superbes penjarelles d'or i sol. Digueu raïm, digueu passió que tot és flama. L'estiu mort heroicament amb una ardenta carícia de sol extenuat. La mort de l'estiu és com un degotis de most i de llum setembrina que encomana una melangia dolça i profunda als esperits. El most i la llum setembrina seran vi i nova sang i amor i passió nova. I cada cor durà com un estiu a dins.

NOVA AMOR

Sóc despulat de vestidures velles i ornamentat de vestidures noves, com prediu l'Evangeli. Qui pot dir la fruïció que dóna una amor nova. És el vestit enlluernant de l'esperit que està de festa. Cal no il·lusionar-se, però, i pensar que el vestit millor també el posen als morts quan els enterren.

Aquesta desconfiança fa plorar a la nova amor. Jo sé la grandesa d'aquelles llàgrimes si són veritables, però sé també l'enormitat d'hipocresia que pot cabre en un cor.

DE LA MODA I DE L'HONRADESA

Abans veieu una dona pel carrer que vestia extremadament i podíeu dir, sens por d'equivocar-vos: «Es una dona de mala vida; és una dona *non sancta*». Ara veieu una dona pel carrer que vesteix decentment i sense luxes, i sense por d'equivocar-vos, podeu dir: «Es una dona de mala vida; és una dona *non sancta*».

Quan veieu una dona extremada pel carrer, digueu-li, honrada.

EL NOU BATLLE

—Ja sóc aquí!

En Marius Aguilar

Ens plau amb tota l'ànima innovar als nostres llegidors que el nostre caríssim company, en Marius Aguilar, qui, des de molt temps, col·labora assíduament en els nostres setmanaris L'ESQUELLA i La Campana, se li ha conferit la direcció del diari *El Dia Gráfico*, reconegut com una de les millors publi-

cacions de la premsa diària barcelonina, i la direcció del periòdic que està a punt d'aparèixer, *La Noche*.

Les grans qualitats periodístiques del nostre company el fan digne d'aquestes altes distincions i li en fa molt més encara la nota simpatiquíssima i lloable de que en Marius Aguilar, que no és fill de Catalunya, s'ha sapigut adequar perfectament a la nostra manera de sentir i pensar, esdevenint un fervorós entusiasta de les nostres costums i de les nostres coses.

No cal dir com ens satisfà el que el nostre company orienti aquests dos portaveus barcelonins. Tenim molta fe en l'amic Marius Aguilar i sabem de cert que sempre que tingui ocasió de tractar i defensar l'espiritualitat catalana ho farà amb aquell fervor en que ens té acostumats.

El felicitem i ens en congratulem, desitjant-li força acert en aquests càrrecs pels quals té sobrades condicions.

GLOSARI

ELOGI DE L'ENVELAT

Sense envelat no hi hauria estiu. L'estiu no són ni els grills, ni les cigales, ni els rossinyols, ni demés bestioles estiuenques—comptant-hi la «colonia»—ni els berenars a la font, ni els banys, ni el passeig a l'anden de l'estació, ni el menjar síndria a tot drap, ni el passar-se les hores mort es en mànegues de camisa assegut en una cadira de vímets a la porta de la torreta. No: l'estiu és l'envelat.

L'envelat, és a dir, aquella grossa de cortines i cortinatges i domassos; aquella fàbrica d'alegria que traginen de poble en poble per a que una colla de gent pugui divertir-se movent els peus, que és una manera de divertir-se com qualsevol altra.

L'envelat és el conte de fades de la festa major. La festa major es fa per l'envelat. Aquelles llums que sembla que brillen més que les altres, que semblen llums de quatre milions de bugies! Aquells *palcos*, que fan més gràcia que els del «Liceo»! Que semblen altars i no *palcos*! Altars en els que s'hi exposa la noia casada de nou o la que es casarà aviat! Aquells rams que ho són tot menys rams, que hi ha de tot menys flors: una bombonera, una màquina d'afeitar, una ploma estilogràfica, una cafetera! Aquells rams que no fan olor ni fan res, que fan més nosa que servei, que només serveixen per a ballar, i per a ballar amb més orgull que altres vegades!

L'envelat és l'alegria de l'estiu. Paraula!—XARAU.

FRUITA DEL TEMPS

—Saps lo que va més barato a l'estiu?
—...?
—La tunyina!

Les festes de Salou

Els dies 6, 7 i 8 del present es celebraran, per primera vegada, unes grans festes a les platges de Salou commemorant la sortida de Jaume I, el Conqueridor, per a la Conquesta de Mallorca.

El Rei Jaume I, orgull altíssim de la història catalana, embarcà els seus exèrcits a les platges de Salou a primers de setembre de 1229.

Cent cinquanta naus ventrudes alçaven la munier bellugadissa de les veles blanques com un esclat de somnis floreixents. Cavalcava les naus la fortitud invicta de l'esperit de la terra i la mar calmosa els obria els braços per a oferir-los-hi l'encant d'una riallera illa d'or.

Salou comença a celebrar aquest any la commemoració d'un dels més gloriosos episodis de la nostra història.

El programa de les festes que tindran lloc aquests dies a les gracilment superbes platges de Salou, és esplèndid i fa una agradable olor de terra i de mar nostra.

Nosaltres hi serem espiritualment.

A RIURE!

Al meu amic Lluís Más

Amic, que dus el cor esgarrinxat
per aquesta vida
que és una mentida
i és la realitat
que és la gran veritat

Et dedico aquests versos perquè sí,
obeint la llei magna del Destí
que també és perquè sí

com tota cosa.
Riu-te del món
i de l'espina i de la rosa
i de les coses que són i que no són,
car tot és i no és en aquest món.

Damunt les penes grans
esclata a riure,
que és propi dels humans
que saben viure.

L'home superb
davant d'una rialla
és vençut i calla
perquè té molta més força que el verb
la rialla.

A CAL DENTISTA

—Dispensi, és un duru.
—No senyor, miri se-les bé, són dues
pessetes!

UN MALALT

—Què tinc, doctor, què tinc!
—El mal del dia, un empatx de figues
de morol.

Amic, a riure! a riure!
que és propi d'un esperit
fort i lliure
que sap vèncer el neguit
i copsa la gràcia de l'oblit
per la gràcia del riure.

No hi ha cap cosa del món
que valgui ço que val una rialla
i la vida es compòn
d'una rialla i una ploralla;
d'una mentida i una veritat;
de vida i mort;
de l'home esclau i el lliure;
de virtut i pecat;
de desgràcia i de sort..

Amic, sospesa i quan hagis sospesat
esclata a riure
que el riure és el millor del viure.

Riuen les flors i els estels
i riu el nin i l'home savi;
riu el despreocupat i el que sofreix anhels.
Però el que sap riure davant de l'agravi
és l'home més gran i més savi
de terra i cels.

Que una dona t'ha estimat
i ja no t'estima ara,
riu fort, sense pietat,
i si pot ésser, a la cara.

Desprecia-la del tot;
riu i avant! que això és el viure.
Si arribes al cap del brot
fes com la flor que hi sap riure.

SALVADOR PERARNAU

Flors de pecat

Tenim a Barcelona la superba Rambla de les Flors que perfumen l'espai i fan agradable el caminar entre un mur de flors per banda i les mirades intencionades de les floristes que s'han encomanat quelcom de flor.

Però tenim la Rambla dels noctàmbuls, que és la de Santa Mònica, i aquesta Rambla és la de les flors de pecat.

Es de cara al port d'on li arriben cada dia els embats de totes les ventades i té a mà dreta els carrers baixos i enrunats on esclaten les flors d'una misèria exasperant al costal de la baladreria escabellada del vici.

A altes hores de la nit, aquest pellanc de ciutat és una rialla fosca. Jo hi he vist riure tertuliosament els set pecats capitals. Hi he vis brunzir la daga enriolada de sang i he sentit l'esgarip vermell fendint els aires amb un batec d'ala de la mort. Hi he vist la supèrbia vestida amb trajos opulents amb un degotall d'arrecades i un fris violat de sedes. Hi he vist l'avarícia ves-

tida de vergonyant allargant les mans llastimoses per les cantonades immundes. Hi he vist el golarfe afarant el cos en la penombra somnolent dels bars, no fent cas de l'infant que plora de fred i de gana. Hi vist l'ira escabellada mirant de reguait amb els punys closos i els llavis tancats perquè no sortís enfora la brunzidera de les dents espetegants. Hi he vist l'enveja nua i crua, disputant-se la dona d'altre o segant l'herba sota els peus. Hi he vist una peresa triomfant, estirada i mig adormida en els sofàs i les otomanes del vici, una peresa tan pròpia d'aquelles hores calmoses de la nit que un hom, sense volguer, també essent entrar en els ossos la mandra respectable.

Però, sobretot hi he vist córrer a totes hores i de les formes que volgueu, una luxúria desbordant, una luxúria mestressa i senyora de la ciutat i de la nit que sobreix per les grans vies i es passeja triomfal; àmfores plenes de cicuta que enverinen el cos i l'esperit dels incauts; mercat de patologia immunda i degenerada. Goigs i divertiments pagats des de pes d'or a pes de calderilla. A l'hora voluptuosa de la nit fonedissa, la luxúria té tot el seu domini i pareix amb totes les seves tonalitats i característiques: vici, seducció, misèria.

De dies tenim una simpàtica Rambla de les Flors. De nits tenim una no menys interessant Rambla de flors de pecat i de flors de misèria.

Es de nit quan se coneix més bé la ciutat; de nit se li veuen més bé les nafres que porta. De nit hi ha l'embriac que fa tintines per la Rambla, i això que és un minyó de casa bona, que de dies és seriós i es fa respectar en el seu despatx. De nits hi ha l'espòs llibertí que salta i brinca, emparat benvolent per aquella fosqueta agradable que amaga un poc la malifeta.

Hores enllà de la nit, entre la fosca i la llum vaga dels carrers, l'ambient té un color de carn. En les primeres indecisions de la llum diurna, el cel té un color de carn pàl·lida i el jorn comença a aparèixer amb una ratllaoblicua de rojoj a llevant com uns llavis pintats decarmí.

Es l'hora imperial de la carn que es passeja triomfant. Es l'hora que les simpàtiques floristes comencen a amuntegar braçades de llum i olor a la Rambla de les Flors, i comencen a fondre's i a desaparèixer, com ombres tètriques, les flors de pecat de la Rambla de Santa Mònica.

JOAN D'ALIÓ

Aquest número
ha passat per
la prèvia cen-
sura militar

ESPIGOLANT

Un *fulano* de Madrid, gran admirador de la Verge, s'havia apoderat d'una pintura de Murillo representant a la Mare de Déu amb l'infant Jesús i Sant Joan, nen, valorada en trenta mil pessetes, a la qual tenia gran estimació; mes, heu's aquí que la policia se li presenta a casa, se n'hi emporta el quadro i an ell el jutge l'engarjolà com a qualsevol lladregot.

L'home no se'n sabia avenir del que li succeïa.

—Si jo me n'hagués anat a l'estranger—deia—no em veuria així!

—Naturalment! La ciència popular va inventar un adagi castellà que diu:

¡Fiate de la Virgen y no corras!

*
**

Sembla que la Mancomunitat Nova té el propòsit de prosseguir les excavacions d'Empúries, començades per la vella, i de tancar de passada el recinte emporità amb un mur adequat, per tal de fer pagar entrada als que vulguin visitar les desferres de l'antiga colònia grega de la nostra costa brava.

A la primera part de la nova res tinc que dir hi; ara, en quant a la segona, sí; trobo que això de voler fer pagar entrada, és condemnar a les ruïnes d'Empúries a que ningú les vagi a veure.

I si ningú les té de visitar, què en farem de prosseguir les excavacions?

*
**

Hi ha gran espectació entre els aficionats a les arts plàstiques per a veure quins seran els artistes que obriran el foc de les exposicions de tardor.

De tardor? Si tot just torna a començar l'estiu! Mentre la suor ens amari, no cal pensar en exposicions d'art: l'art és una cosa que necessita molta frescor, com el peix de palangre, sinó es passa tot seguit.

D'això ve que molts pintors famosos del Renaixement, desitjosos de que les seves pintures es conservessin en bon estat, procuraven fer-les al fresc, motiu pel qual es conserven tan fresques, malgrat els anys transcorreguts des de que sortiren de les mans dels seus autors respectius.

*
**

L'Ajuntament de Vilafranca ha col·locat a la galeria de vilafranquins il·lustres el retrat de Sor Maria Ráfols, filla de la masia «Molí d'en Rovira», d'aquell terme municipal, la qual es distingí notablement du-

rant el seti que els francesos posaren a Saragossa fa més de cent anys.

Trobo que els fills preclars de la vila els van a buscar massa lluny a Vilafranca. Quan a Barcelona voldrem estirar la nostra de *Galeria de Catalans Il·lustres* no n'hi voldrem cap de mort; preferirem penjar-hi tots els vius de la darrera fornada, que encara es poden retratar del natural.

C. ARBÓ

Contes anecdòtics

TRACTE ES TRACTE

Un florentí tenia necessitat d'un cavall. I en trobà un que n'hi demanaven vint-i-cinc ducats.

—Jo us en donaré quinze amb la condició que us quedaré deutor dels deu restants.

El bon home hi consentí. Al cap d'uns quants dies es presentà a demanar-li els deu ducats restants.

—Falteu—digué el florentí,—vos no em sosteniu el tracte. Jo us vaig dir que us deuria el restant i si us ho pagués, no us ho deuria.

L'HONOR COMERCIAL

Un infant demanà a son pare, què era això de l'honor comercial?

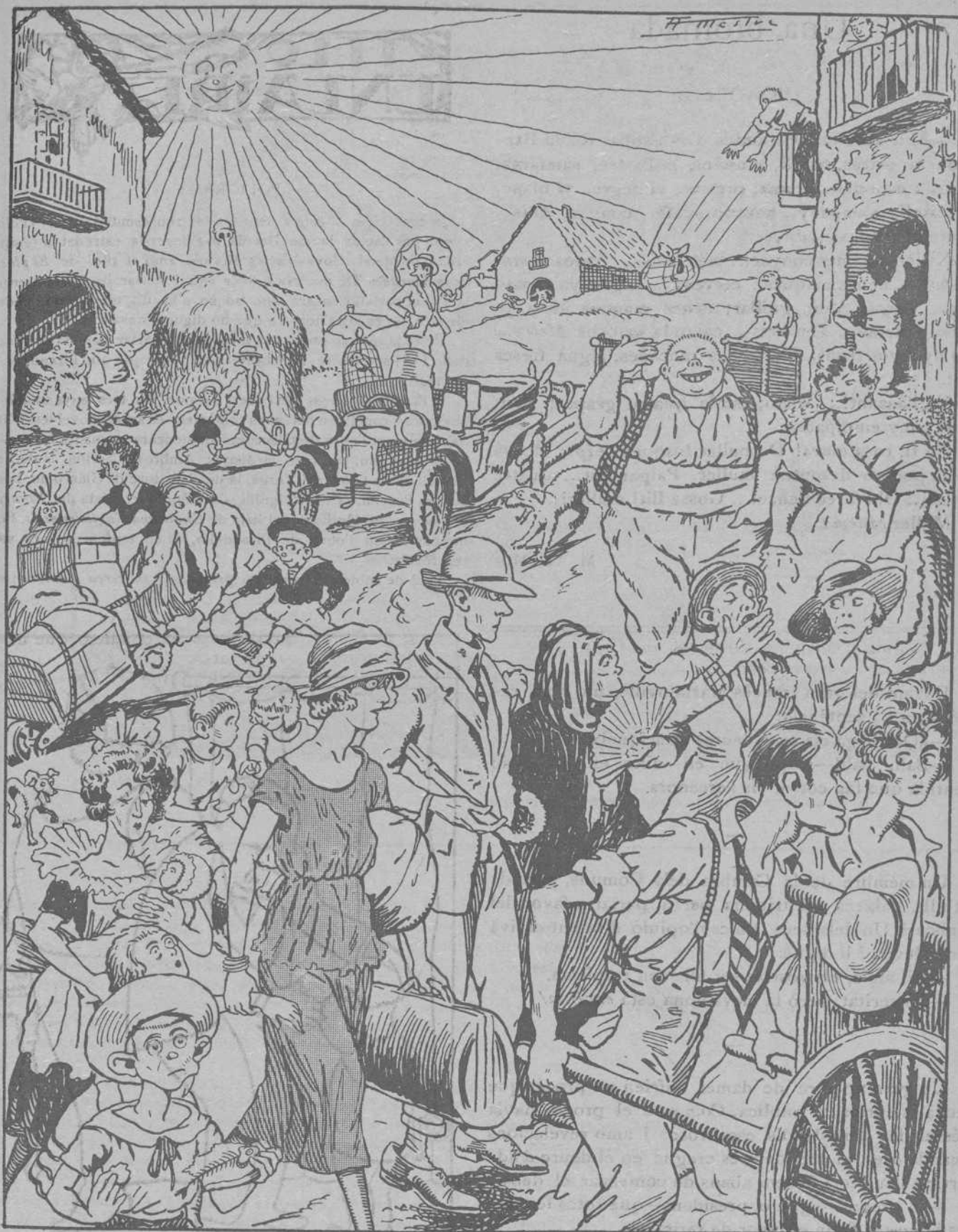
—T'ho vaig a explicar amb un exemple—respongué el pare.—Tu saps que jo tinc un associat. Doncs l'altre dia va venir un client a pagar i va equivocar-se: En un plec de bitllets de mil n'hi sobrava un. Jo vaig agafar les mil pessetes que em dongué de més i immediatament ens les partírem amb el meu associat. Això és saber què és l'honor comercial.

METGES I FARMACÈUTICS

Un senyor invità a un metge amic a passar un dia a casa seva. El doctor excusà que no tenia temps i que ja li avisaria amb anticipació quan podria complaure'l. Al cap de dos dies el senyor rebé una lletra del metge amic tan mal escrita que no l'entenia de res. Anà a casa d'un farmacèutic perquè li desxifrés. El farmacèutic mirà i remirà la lletra atentament, tot seguit obrí un armari i entregant-li un flasc li digué:

—Val vuit pessetes, senyor!

DELICIES DE L'ESTIUEIG

—Tornem flacs... i pelats! Que n'és de sà el camp!

Una bromada

(MONÒLEG)

—Ahir altre esbarjo amics. Gran sopar fonda Barceloneta: ostres, conill, musclos, pollastre, samfaina, llagosta maionesa, crema, préssec, vi negre, vi blanc, moscatell, xampany, havano, cafè, conyac, anís... Content! Amics també.

Xirinola... més conyac... més anís... Autos... *music-hall*... nenes maques... cervesa... migranya... maireig... *turca*. Amic guillar; nenes maques ídem. Jo passeig ple aire. Tentines... caiguda estorbs *Metro*... dos nyanyos front. Farmàcies tancades, aigua fresca font.

Vigilaaant!... Misto; escala quatre grapes; clau; forat pany empipador.

En fi, casa meua! Despullar fosques; *pipz*; alcova poc a poc no despertar muller. Palpar llit... quatre potes!... Oh! Trec llençol... Gossa llit! muller?...

Muller *cinema*.

M. G. MIR

Davant del gran francès Martainville, un hom repetí aquesta sentència:

—«Qui paga els seus deutes s'enriqueix.»

—Bah, bah!—respongué ell—això és una gran mentida que fan córrer els acreedors.

Un membre de la Cambra dels Comuns, pare de set fills, s'aixecà a la tribuna per a parlar a favor del ministeri. Un dels seus amics d'opinió d'ferent el tivà per la levita i li digué:

—Ei, amic, els vostres set fills són empleats.

—Es veritat, però la meua dona està *encinta!*

Un gran nombre de dames sofrien un procés que excità la curiositat pública. Com que el procés havia d'ésser fet amb detalls escabrosos i amb revelacions escandaloses, el president es cregué en el deure d'advertir a l'auditori femení abans de començar el debat.

—Jo prego—digué el president—que totes les dones honestes facin el favor de retirar-se.

No es mogué ningú.

—Entenent que les dones honestes ja han sortit—replicà el president, després d'un moment de silenci—ordenances, treieu a fora les altres!

POLIORAMA

Ja coneixiem *El goig d'ésser honrat*, representada ara al «Poliorama» per l'actor Jaume Borrás, per haver-la estrenat la temporada passada al «Goya» l'actor Morano amb el títol de *El plaer de la honrades*. De manera que és inútil parlar de l'obra, perquè ja n'hem parlat, i encara que no se n'ha dit tot allò que podria dir-se'n, no és ara l'hora de que ho diguem nosaltres.

Però, ja que no tenim res més de que parlar, parlem de Pirandello i del seu teatre I, sobretot, del concepte que Pirandello té del teatre.

A Pirandello l'hem descobert fa poc. Fa tres anys ningú—o ben pocs—coneixien les seves comèdies, les seves novel·les. D'Itàlia coneixiem l'obra de Giaccosa—que encara s'aguanta ferma—la de D'Annunzio, tan cara al senyor Ambrosi Carrión, la de Sem Benelli, la de Giovanni Verga, la de Salvatore di Giacomo, la de Marius Puccini, la de Pitiguilli, l'esplèndid contista de *Oltraggio al pudore*, l'esplèndid novel·lista de *Guglielma Guglielminetti*. Però no coneixem l'obra de Pirandello, ni en teníem la més vaga referència.

Però de sobte s'estrena *Sei personaggi in cerca d'autore* i ens

LA MODA

—Per què plores, filleta?

—Perquè la mamá s'ha tallat els cabells com jo, i ara semblo tan vella com ella!

COSTUMS DE FORA

Quan arriba un personatge en aquest poble, tothom gulla!

diuen "que aquesta obra havia" revolucionat el món. Després Darius Niccodemi ens digué que l'efecte produït per aquesta obra fou el d'estranyesa, el de confusió. Nosaltres després d'haver-la vist representar a la companyia Díaz-Artigas, sentírem, també, una sensació tèrbola, confosa. Aquella obra no tenia res que veure amb el teatre. Després, quan hi hem pensat i l'hem llegit, ens ha fet l'efecte d'uns jocs malabars. Allà, certament, hi havia una habilitat: però era una habilitat de ventriloquia o cosa semblant.

Aquesta habilitat se'n féu més palesa amb *El barret de cascavells*. En *El barret de cascavells*, indubtablement, hi ha drama, però és un drama fred, un drama *fiambre*. Després, *Em caso per a no casarme*. I també aquí l'absència de passions veritables de càlida humanitat. També aquí se'ns presentava Pirandello com un *truquista*, solament com un *truquista*, que no és poca cosa. Sobretot avui que el teatre, llamentosament, és, tan sols, *truco*.

Nosaltres no creiem que el teatre de Pirandello tingui altre valor que el de l'habilitat, que és un valor de segon ordre.

Pirandello no és un gran autor dramàtic, com Ibsen, Strindberg, o Hauptmann, sinó un hàbil constructor d'escenes teatrals, que no de diàleg. Perquè el diàleg de Pirandello tampoc té un valor ni filosòfic ni humà. És hàbil, res més que hàbil.

Además, a Pirandello, que ja no és un home jove—deu tenir, poc més poc menys, els anys de Benavente—l'hem vist en una fotografia acompanyat d'un ase. A sota de la fotografia hi havia aquest peu: *El gran autor italià Lluís Pirandello parlant amb un ase*. A nosaltres, fer-se retratar amb un ase ens sembla una *posse*. I d'un *posseur* no se'n poden esperar grans coses.

BADALONA

Al teatre «Guimerà» (Picarol) de Badalona, ahir, dijous, dia 4, dedicà una gran vetlla d'honor a l'immortal mestre de les lletres catalanes N'Angel Guimerà, destinant tot el taquillatge a profit del monument que li erigirà Catalunya. Prengueren part al festival la companyia Terradas-Casas, que representà *Terra Baixa*, i el notabilíssim tenor Emili Vendrell, qui cantà un preciós enfilall de cançons catalanes. També hi cooperaren l'«Orfeó Badaloní» i la cobla «La Principal Barcelonina».

El dilluns a les vuit de la vetlla s'obrí la taquilla, i a dos quarts de deu ja no hi havia butaques.

Fou un èxit veritable

DEL TREBALL EN VE EL DESCANS

—Carai, tu per aquí?
—Sí, mira, he vingut a passar uns dies de descans.

Aforismes catalans

Qui diu té enteniment
més que un altre, és innocent.

Si camines per mal lloc,
creu-me, passa poc a poc.

No descobres ton secret
a ningú, i seràs discret.

El mercader a la plaça
i el menestral a sa casa.

Quan arreplega la formiga
no t'assentis a la biga.

Si no vols tenir desfici,
a ton fill dóna-li ofici.

La muller a son marit
tingue-li ben net el llit.

La donzella recatada,
serà molt bona casada.

La senyora que treballa,

no gasta diner ni malla.

La dona que's posa ungüents
a la cara, perd les dents.

La dona per ser discreta
ha d'estar sempre retreta.

El jove que no treballa,
quan és vell, dorm a la palla.

L'home que tracta amb amigues,
mai li faltaran fadigues.

La casa que s'hi treballa,
mai hi falta pa ni palla.

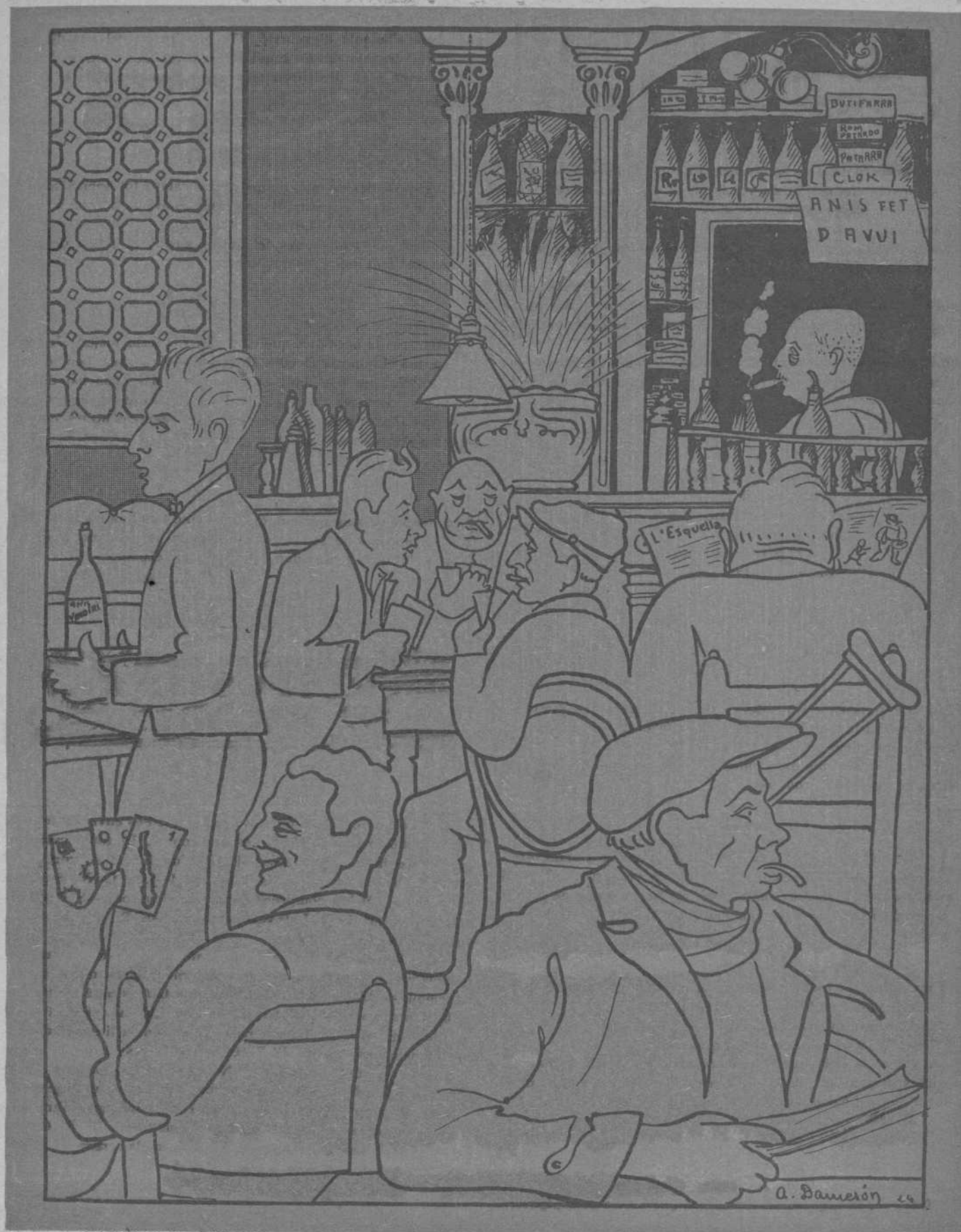
El pagès sempre ha d'estar
prop dels qui fa treballar.

Sempre les festes majors
causen al ventrell dolors.

Si per cas ets convidat
menja sols l'acostumat.

Procura tenir cabals
per no anar a l'hospital.

CAFÉ DEL POBLE

—Més val passar l'estona aquí que a cà l'apotecari. Almenys aquí es fa beguda.

Perfi, després de tants comentaris i de tants si serà o no serà si ho vol ésser o si no ho vol ésser, ha sigut anomenat alcalde de Barcelona l'elegantíssim baró de Viver.

Barcelona pot estar contenta, satisfeta i confiada. Ara tenim l'alcalde ideal, perquè el baró de Viver és un home ben plantat, guapo i elegantíssim.

La seva sola presència farà que tota la casa consistorial marxi com una seda. El problema de les subsistències quedarà resolt, el d'inquilinats també i se'ns arreglarà la pasterada dels carrers desballestats.

Barcelona pot estar contenta, satisfeta i confiada, perquè ara tenim l'alcalde elegantíssim i guapo que segurament ha de vèncer tots els records d'alcaldes.

En Ponsá ha perdut la vara,
pobre Ponsá!
i no passa res encara
ni passarà,
Ens fa pensar en la mare
que ens portà al món
al veure junts una vara
i un biberón.

(Que és trist aixó!)

Dissabte passat els veïns del carrer de Carretes celebraren la festa del barri. Hi havia grans il·luminacions, musiques, animació i molta alegria.

El carrer estava molt ben adornat. No hi veírem lluir roba neta, però tampoc n'hi veírem de bruta.

Mal ens està el dir-ho; però, tant si us ho creieu com no, nosaltres en sabem moltes de coses, moltes, moltes! ui, ui, ui, ui! I n'hi ha que ens fan riure més! Però, no tenim temps de dir-les. Quan tinguem temps, renoi que riurem.

La brigada municipal de Figueres ha tret la làpida que hi havia a l'avinguda de Wilson d'aquella ciutat.

En Wilson i tot se la carrega?

Pobre Wilson i tan humanitari que era!

Al trobar-se amb aquests punts consistorials que són una mena de punts suspensius que no ens fan cap gràcia, es veu que ni els catorze punts li han servit de res, pobre Wilson!

Els veïns de Sant Genís de Palafolls ens són molt simpàtics. Entre ells hi regna una cordialitat que tan de bó sapiguessin imitar-la to'es les viles catalanes. I ens són simpàtics perquè són tranquils i saben vèncer les trifulgues i els mals humors amb una rialla.

Aquest any els veïns de Sant Genís no han volgut celebrar la festa major en el poble. S'han unit tots plegats i tot el poble empès se n'ha anat d'excursió. Els festeigs no cal pas dir com quedaren desanimats. En canvi ells es divertiren molt, però molt. I feren això i es divertiren tant segurament per a matar alguna trifulga.

El Metro té, des de molt temps, desballestat a tot-hom. Si això de les Rambles és una rifada que ens ho avisin, perquè no acostumem ni a posar a la Loteria.

Aquest Metro no té res de metro, perquè ja passa de mida ja ens està fent més d'un quilòmetre.

A Manresa fa pocs dies que celebraren la festa major. Va fer el sermó el popular Doctor. Montagut.—No sabem ben bé si és doctor.—No fou pas molt concorregut l'ofici, i ens han dit que molta gent marxava de l'església. Potser perquè no els agradava el sermó? Potser perquè la gent humil de Manresa no les entenia aquelles coses de mossèn Montagut.

Una mona estiuença és no una mona sinó tota una monada. Però les mones que són més interessants són les mones de tot l'any. I n'hi ha cada una que, fillets de Déu, espantal

J. G. (Mataró): Com que els versos que ens envia estan molt bé, els publicarem.—L. N.: No estan prou bé. De totes maneres, gràcies. Envii una altra cosa.—J. G.: Molt bé, sí senyor! Ja ho veurà publicat.—Ll. R. C.: Es massa llarg!—J. C. C.: No és massa correcte de mètrica, comprèn? Envii una altra cosa.—L. P.: El dibuix, no va.—P. de G.: I els versos tampoc.—E. R.: Aniran a l'Almanac, doncs.

J. S.: Aniran als almanacs, com vostè desitja.—R. S.: Publicarem els versos, però com eren excessivament llargs, n'hem suprimit algunes estrofes.—M. de la C.: Anirà l'*Ai de la vida!* L'altre ens ho ha d'enviar sencer.—*D'Acort*: No, senyor, no hi estem d'acord aquesta vegada. A vostè els versos que ens envia li deuen d'agradar, i a nosaltres no.—*E. Pi Fani*: No farem res. Aquesta mena de broma no ens agrada.—J. C.: No és oportú ja.—*Dimoni Verd*: massa llarg. Però ademés de massa llarg, no ens sembla gens bé.—M. G. M.: Van alguns pensaments i el monòleg. L'altre ens sembla poca cosa.—V. M.: Dolent, però molt dolent!—F. G.: V. Però enviïns prosa, sí potser!—M. V.: Aniran els versos.

OBRA NUEVA de "El Caballero Audaz"

¡Una pasión en París!

(NOVELA)

Un tomo 8.º

Pesetas 3

Karl Vorlander

HISTORIA DE LA FILOSOFÍA

Traducción de la 6.ª edición alemana por

J. V. VIQUEIRA

Dos tomos

Pesetas 30

HENRY GEORGE

EL PROBLEMA DEL TRABAJO

GEORGISMO Y SOCIALISMO. ESCOCIA Y LOS ESCOCESES. COMO AYUDAR A LOS QUE NO TIENEN TRABAJO. LA GRAN BATALLA DEL TRABAJO. LOS PRINCIPIOS GEORGISTAS. EL GEORGISMO Y EL COMERCIO. EL IMPUESTO SOBRE EL VALOR DE LAS TIERRAS. : : : : TRADUCCIÓN DE BALDOMERO ARGENTE

Un tomo: Pesetas 6

Encuadernado en tela: Ptas. 8

JOSÉ ZORRILLA

EL CANTAR DEL ROMERO

LEYENDA EN VERSO

Pesetas 3

BAILARINAS

POR

E. GOMEZ CARRILLO

Un tomo en 8.º

Pesetas 2

ALGO

COLECCIÓN DE POESÍAS

UN TOMO

JOAQUIN M. BARTRINA

— Pesetas 6 —

EN PRENSA

Edición lujosamente impresa

Obras completas de Santiago Rusiñol

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebalxes.

EL BÀNDOL DE L'AJUNTAMENT

—Es peligroso el comer...

—Lo peligroso és comprar amb aquesta misèria que corre!